Pwnc Un

Syniadau

Mae yna straeon i’w hadrodd ymhobman.

‘Toes dim rhaid i ti fynd yn bell cyn darganfod rhywbeth cyffrous neu drist neu hapus i’w archwilio.

Rho gynnig ar ambell un neu’r cwbl o’r syniadau ac awgrymiadau sy’n dilyn, i dy helpu di i feddwl am ffyrdd newydd o ganfod stori.

Syniad Un

Cer ar Antur

Cer Ar Antur

Cer am dro ac esgus dy fod ti'n dditectif yn chwilio am gliwiau newydd i ffurfio drama ohonynt. Cer â llyfr nodiadau bach efo ti fel dy fod ti'n gallu nodi dy syniadau gan gynnwys:

5 peth 'rwyt ti'n eu gweld

5 peth 'rwyt ti'n eu clywed

5 arogl difyr!

Beth Petai?

Tydi'r pethau 'rwyt ti'n eu nodi ddim yn GORFOD bod yn ddieithr neu'n od.

Falle mai'r pum peth y gweli di fydd:

- Glaswellt
- Blodau
- Menyw yn mynd â'r ci am dro
- Dyn yn rhedeg
- Dau fachgen yn chwarae pêl-droed

Mae'r pum esiampl yma yn rai allai godi o fywyd bob dydd, ond dyma ble 'rwyt ti'n dechrau defnyddio dy ddychymyg.

Mae hwn yn gwestiwn hynod o bwysig wrth ddechrau datblygu dy stori.

Falle bod y ddau fachgen 'rwyt ti'n eu gweld yn chwarae pêl-droed yn edrych yn hollol arferol ond **beth petai** nhw'n gallu trawsnewid i unrywbeth neu unrywun ?

Beth Petai y bechgyn yn chwarae i Gymru un diwrnod?
Beth Petai y bechgyn ar fin ymladd yn ffyrnig?
Beth Petai y bechgyn yn chwarae pêl-droed i elusen arbennig ac yn gorfod chwarae am 24 awr yn ddibaid?

Mae'r tair enghraifft **Beth Petai** yma yn cynnig tri man cychwyn cwbl wahanol ar gyfer eich stori, er bod pob un yn cychwyn gyda dau fachgen gwelaist di yn chwarae pêl-droed wrth fynd am dro.

Gall straeon gychwyn yn unrywle, dim ond iti ddechrau gofyn cwestiynau.

Pan ofynni di fwy o gwestiynau, mae'r posibiliadau yn ddiddiwedd...

Pan ddoi di adref ar ôl bod am dro, cymer olwg dros yr holl bethau y gwnest di eu gweld, clywed ac arogli yn dy lyfr nodiadau a dechrau gofyn cwestiynau amdanynt.

Er enghraifft:

Petai ti'n clywed swn lori tra'n cerdded yn y parc, gallet ti ofyn cwestiynau tebyg i'r rhain:

1. I ble 'roedd o'n mynd?
2. Pwy oedd yn gyrru?
3. Pa fath o lori oedd o?
4. Oedd y gyrrwr mewn brys? Pam?
5. Oedden nhw'n gwneud rhywbeth da neu ddrwg?
6. Allai'r lori yrru i fewn i'r parc? Pam fydda fo'n gwneud hynny?
7. Oedd o'n lori hudol? Os felly, pam roedd o yma?

GAIR O GYNGOR: Bydd atebion i'r cwestiynau yn rhoi man cychwyn ar gyfer dy stori

Syniad Dai

Sgwrsio yn dy gartref

Sgwrsio yn dy gartref

Siarada gyda dy deulu neu dy gymdogion.

Mae gan bawb stori – unai am rywbeth ddigwyddodd iddyn nhw neu rywbeth mae nhw'n gwybod amdano.

Unwaith eto, gelli di newid a datblygu y straeon go iawn fel lici di, yn lle gorfod eu hailadrodd yn union yr un fath ag y clywais di nhw

Anela at gael tri sgwrs gwahanol gydag aelodau teulu neu gymdogion

Ceisia ofyn wrthyn nhw am eu bywyd nhw.

- Gofyn wrthyn nhw am fywyd pan oedden nhw'n blentyn
- Beth oedd yn anodd ac yn her iddyn nhw?
- Oes 'na bethau mae nhw'n gweld ei heisiau nhw neu'n methu?
- Ydyn nhw'n gallu cofio diwrnod neu ddigwyddiad arbennig yn glir? Gofynnwch am fanylion.
- Ddigwyddodd rhywbeth arswydus iddyn nhw erioed – rhywbeth na allen nhw egluro? Falle bod nhw wedi gweld golau od neu ysbryd hyd yn oed? Efallai bod pethau'n symud o gwmpas yn eu cartref heb eglurhad

Falle bod nhw'n cofio amseroedd penodol a phwysig hanesyddol.....

- Ydyn nhw'n cofio y glanio ar y lleuad?
- Ydyn nhw'n cofio streic y glowyr?
- Ydyn nhw erioed wedi cael eu dal mewn storm fawr? Beth ddigwyddodd iddyn nhw?
- Ydyn nhw wedi gweld eclipse yr haul erioed?

Cofia ofyn sut oedden nhw'n teimlo ar y pryd a **beth ddigwyddodd ar y diwedd.**

Hefyd, gofynna am fanylion; beth oedden nhw'n wisgo, sut dywydd oedd hi, a phwy arall oedd yno?

GAIR I GALL: *Cofia nodi atebion yn dy lyfr nodiadau ac yna meddylia am sut elli di gynnwys hyn yn dy drama di. Cofia –'toes dim rhaid i ti gadw at y ffeithiau gwreiddiol.*

Mi gei di ychwanegu manylion newydd a chymeriadau gwaanol ac mi elli di newid diwedd y stori os wyt ti eisiau gwneud hynny

Syniad Tri

Chwilota yn y Newyddion

Chwilota yn y Newyddion

Pob un diwrnod mae llwythi o straeon ar y newyddion ar y teledu, ar y we, ar wefannau cymdeithasol ac mewn papurau newydd ledled Cymru, Prydain a gweddill y byd

Chwilia am dri phennawd anarferol i straeon o'r newyddion.

Gallet ti wneud hyn trwy:

- Chwilota drwy bapurau newydd neu gylchgronau adre
- Edrych ar y we (Mae gan y BBC a gwefannau newyddion eraill ddeg uchaf o straeon poblogaidd)

Dewis bennawd sy'n apelio atat ti ac yna dechrau gofyn cwestiynau amdano.

Er enghraifft:

Petai yna stori am rywun yn ennill y loteri er enghraifft, dychmyga pwy allai'r person yma fod gan ofyn cwestiynau fel rhain:

- Ydyn nhw yn eitha tlawd neu oes ganddyn nhw lwythi o arian yn barod?
- Beth petai nhw'n berson ifanc ac mai dyma'r tro cyntaf iddyn nhw chwarae'r loteri?
- Beth petai rhywun yn y teulu yn dweud mai nhw oedd biau'r tocyn?
- Ym mha ffyrdd fyddai eu bywyd yn newid petai nhw'n ennill y loteri?
- Beth fydden nhw yn ei wneud gyntaf? Prynu tŷ a char newydd?
- Beth petai nhw wedi ennill yr holl arian hyn ond yn methu ei wario mewn cyfnod ble mae'r siopau ar gau ac mae hi'n amhosib mynd i unlle?

GAIR I GALL: *Unwaith y dechreui di holi cwestiynau, mi fydd dy syniad yn dechrau tyfu. Unwaith rwyt ti wedi nodi nifer o syniadau posib, dewsa un, a dechrau datblygu cymeriadau a stori ohono.*

Syniad Pedwar

Gwrando ar Gerddoriaeth

Gwrando ar Gerddoriaeth

Gwranda ar ddarn o gerddoriaeth neu gân arbennig.

Dewisa rywbeth anghyfarwydd, yn lle cerddoriaeth 'rwyt ti'n ei adnabod yn barod.

- Tro'r radio 'mlaen a gwrando ar beth bynnag sydd yn chwarae.
- Cau dy lygaid a gâd i'r gerddoriaeth fynd â ti i le ac amser gwahanol
- Pwy sydd yno gyda ti? Beth mae nhw eisiau ei wneud?
- Pa fath o fyd mae'r gerddoriaeth yn gwneud iti feddwl amdano? Ydi o'n wahanol iawn i dy fyd di?

GAIR I GALL: Gwranda ar BBC Radio 3 neu Classic FM er mwyn clywed darn o gerddoriaeth yn lle cân

Syniad Pump

Defnyddia Lun neu Ffotograff

Defnyddia Lun neu Ffotograff

Yn aml iawn, gall lun neu ffotograff greu golygfa yn ein dychymyg.

Mae pobl yn gwneud rhywbeth o fewn y darlun, ond mae nhw wedi eu rhewi ar ganol gweithred.

Dewis un o’r darluniau neu ffotograffau isod.

Edrych yn fanwl arno a meddylia am:

- Pwy ydi’r bobl yma ? Os nad oes ‘na bobl, pam ddim?
- Beth maen nhw’n ei wneud?
- Beth ddigwyddodd cyn y darlun?
- Beth allai ddigwydd nesaf?

GAIR I GALL: Cymer ysbrydoliaeth o’r darluniau a ffotograffau a gofynna lawer o gwestiynau amdanynt i dy helpu i ffurfio dy stori.

I gloi:

Gâd i bawb a phopeth o dy gwmpas dy ysbrydoli.

‘Toes dim rhaid i ddrama dda ddigwydd mewn gwledydd pell a dieithr – gall fod reit ar dy stepen drws!

Unwaith mae gennyt ddechreubwynt, gofynna lwythi o gwestiynau er mwyn datblygu cymeriad a stori.

Efallai mai’r cwestiwn pwysicaf bob amser yw **Beth Petai**?

Gall y cwestiwn yma danio dy ddychymyg a mynd â ti i unrywle....